

16. Tusindben (Myriopoda) fra Hanstedreservatet.

Af

Arne Nørrevang.

Tusindben er indsamlet af forf. ved sigtning af jordprøver, ved undersøgelser under sten og på andre passende lokaliteter. Indsamlingen foregik i tiden 2.—7. juni 1958. Det indsamlede materiale befinder sig på Zoologisk Museum.

Rækkefølgen, der benyttes i følgende sammenstilling, er den samme som i Danmarks Fauna, bd. 35.

Diplopoda.

Polydesmus denticulatus C. L. Koch. Almindelig ved kridtskrænterne ved Blegso og Nors sø samt synantropt ved Ørgård.

Boreiulus tenuis Brölemann. Ret almindelig synantropt ved Ørgård.

Unciger foetidus C. L. Koch. Forekom synantropt ved Ørgård i ret få eksemplarer.

Cylindroiulus frisius Verhoeff. Det eneste ægte tusindben, der i Hansted-reservatet blev fundet overalt. Arten forekom i indlandsklitterne omkring Isbjerg og i selve klitområdet nord for Klitmøller. Desuden forekom den talrigt synantropt omkring Ørgård, f. eks. i en gulerodskule.

C. nitidus Verhoeff. Fandtes synantropt omkring Ørgård i ret stort antal.

Chilopoda.

Schendyla nemorensis C. L. Koch. Forekom synantropt

omkring Ørgård i ringe antal, ligesom 2 eksemplarer fandtes i kridtskænten ved Nors sø.

Brachygeophilus truncorum (Bergsøe & Meinert). Synantropt omkring Ørgård i ringe antal.

Geophilus proximus C. L. Koch. Et enkelt eksemplar blev fundet i kridtskrænten ved Blegso.

G. longicornis Leach. Et ringe antal blev fundet ved en bunkerruin ved Ørgård.

Lithobius forficatus L. Fandtes talrigt ved kridtskrænterne ved Blegso og Nors sø samt synantropt omkring Ørgård.

L. calcaratus C. L. Koch. Et enkelt eksemplar fandtes ved en bunkerruin ved Ørgård. Arten var talrig i plantagen stødende op til reservatet.

L. melanops Newport (= *L. glabratus* C. L. Koch). Forekom i kridtskrænterne ved Blegso og Nors sø.

Det er iøjnefaldende, at tusindben er i hvert fald yderst fåtallige i de store hede- og indlandsklitområder, der er karakteristiske for Hansted-reservatet, ligesom de også synes at mangle i de sumpede moseområder.

Den eneste art, der forekom i de sandede områder, var *Cylindroiulus frisius*, der fra det øvrige land i forvejen er kendt som en kystform, der forekommer også på sandede strækninger.

Kridtskrænterne ved Blegso og Nors sø rummer en ejendommelig og ret artstalrig tusindbenfauna. Den almindeligste art var her *Lithobius forficatus*, medens den talrigste diplopod var *Polydesmus denticulatus*. Desuden forekom i ret stort tal også *Lithobius melanops*.

I det dyrkede område omkring Ørgård fandtes en række former, men det må formodes, at deres forekomst udelukkende skyldes menneskets virksomhed, specielt gav en undersøgelse af en gulerodskule et stort antal individer. Mest bemærkelsesværdig her var vel den ret talrige forekomst af *Boreoiulus tenuis* og *Brachygeophilus truncorum*.

Lohmander (1957) har besøgt Thy på indsamlingsrejse og har fundet samtlige de her nævnte arter, uden dog at angive nærmere findesteder, enkelte mere bemærkelsesværdige fund angives dog med lokaliteter. Bl. a. omtales *Cylindroiulus frisius* fra klitområder ved Klitmøller og *Brachygeophilus truncorum* på Hanstholm-plattealets nordside. *Lithobius melanops* er af Lohmander kun taget på naturlig lokalitet ved Bulbjerg. Han angiver, at kun 3 fund af *Lithobius calcaratus* er gjort i N.V. Jylland, medens arten som nævnt var ret talrig i Plantagen op mod Hansted-reservatet.

I samme forbindelse er det måske værd at nævne, at i materiale indsamlet af Kaiser den 27. maj 1954 ved Vestervig å fandtes brudstykker af arten *Craspedosoma rawlinsii* Leach, medens Lohmander omtaler et hul i udbredelsen i N.V. Jylland, idet han kun har fundet arten eet sted i Thy, nemlig ved Lønnerup fjord.

Litteratur.

- Hammer, Povl, 1931. Tusindben (Myriopoda). Danmarks Fauna 35.
- Lohmander, Hans, 1957: Faunistisk fältarbete i Nord- og Västjylland 1954 och 1956. Göteborgs Musei Årstryck 1957 p. 29—86.
-